

Šicitský islām a rituāl

نايا يوبال العمارة
لفضل العمار

والله ان قطعتموه يميني اني حامى ابد اعني

kurz: Islām a antropologie, Attila Kovács – PS 2020

Rituály v ší'itském islámu

- "globální" rituály spojeni s kultem samotných imámů (neomylných nāb.-pol. vůdců komunity) v určité svátky všeobecně platné pro celý ší'itský islám:

1.) rituály spojeni s hroby imámů (nāb.-pol. vůdcové ší'itské komunity) a významných emāmzāde ("synové/čcery imámů), zejména poutě (*ziyāra* nebo *safar*) především do Nadžafu a Karbalā, ale i jinam např.: Samarrā, Qom, Mašhad a pod.

2.) rituály během měsíce muharram

- „lokální“ rituály: hrobky místních „světců“ a emāmzāde, lokální svátky, apod.
- osobní rituály

Ší'itský islām

- Ší'ité = ší'at ʿAlī (strana ʿAlího), zastāncové dynastického principu Prorokové rodiny („lidě domu“ *aḥl al-bayt*)
- ʿAlī ibn Abī Tālib – Muḥammadův synovec a manžel jeho dcer Fātimy a první ší'itský imām
- Muḥammad podle ší'itů vybral ʿAlího za svého dědice a odevzdal mu esoterické poznání
- Dnes ší'ité tvoří cca. 10% muslimů a dělí se na několik skupin a směrů

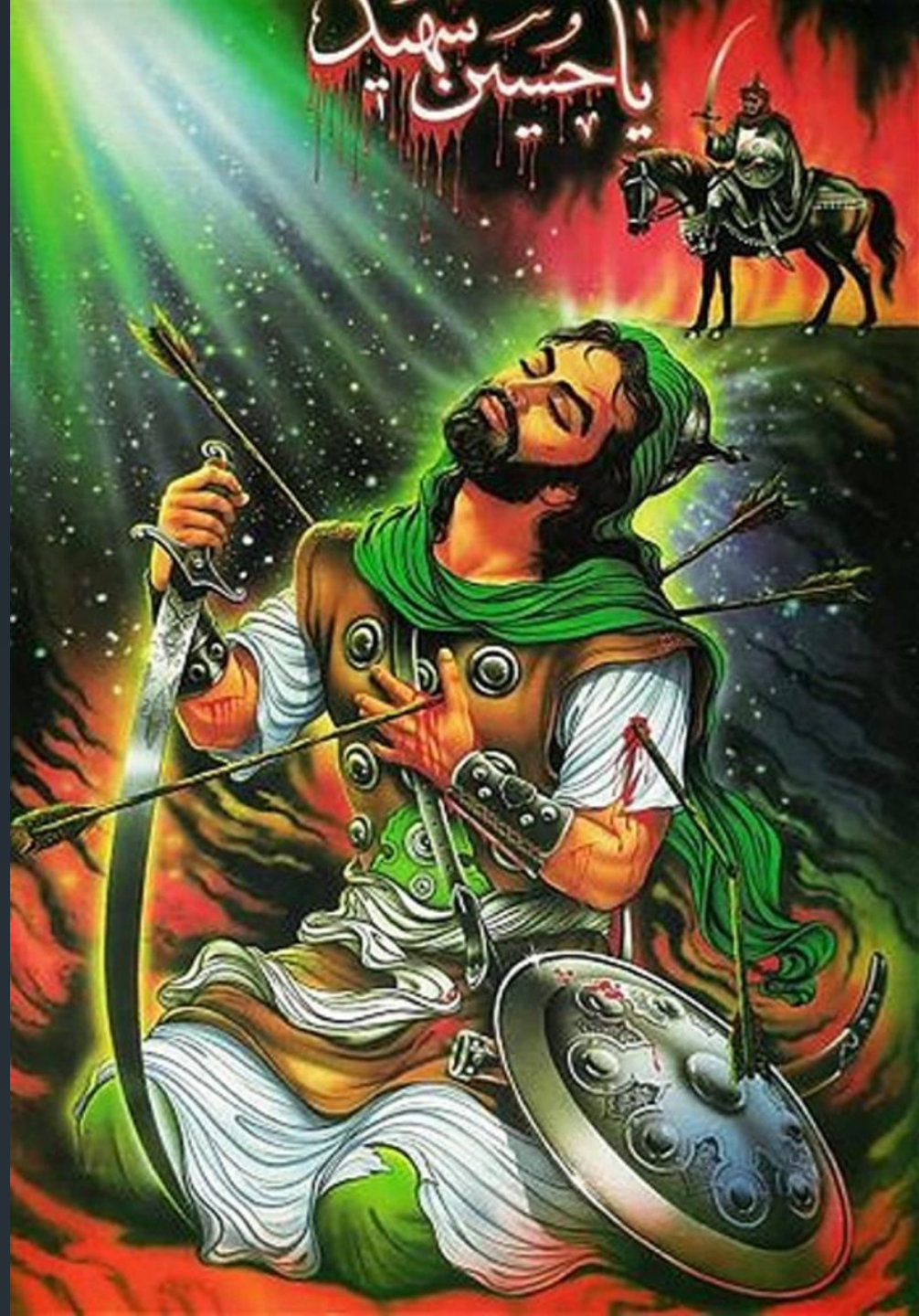
12 imāmů, současné iránské zobrazení

‘Alī asad Allāh (Lev boží), figurativní kaligrafie

„Globální“ rituály

- Husajn ibn ʿAlí
- Povstání šíitů v Kúfě (Irák), Husajn vyráží ze svými druhy aby se postavil do čela
- Karbalá' – 10. muharram 61 H. / 10. října 680 n.l. zavraždění Husajna
- Husajnova mučednická smrt (”pān mučedníkū”) je klíčovou událostí pro vytváření šíitského étosu
- ʿāšūrā (10. muharram)
- taʿazíja (dramatické hry)

Husajnova hrobka – Karbalā' (Irāk), exteriér

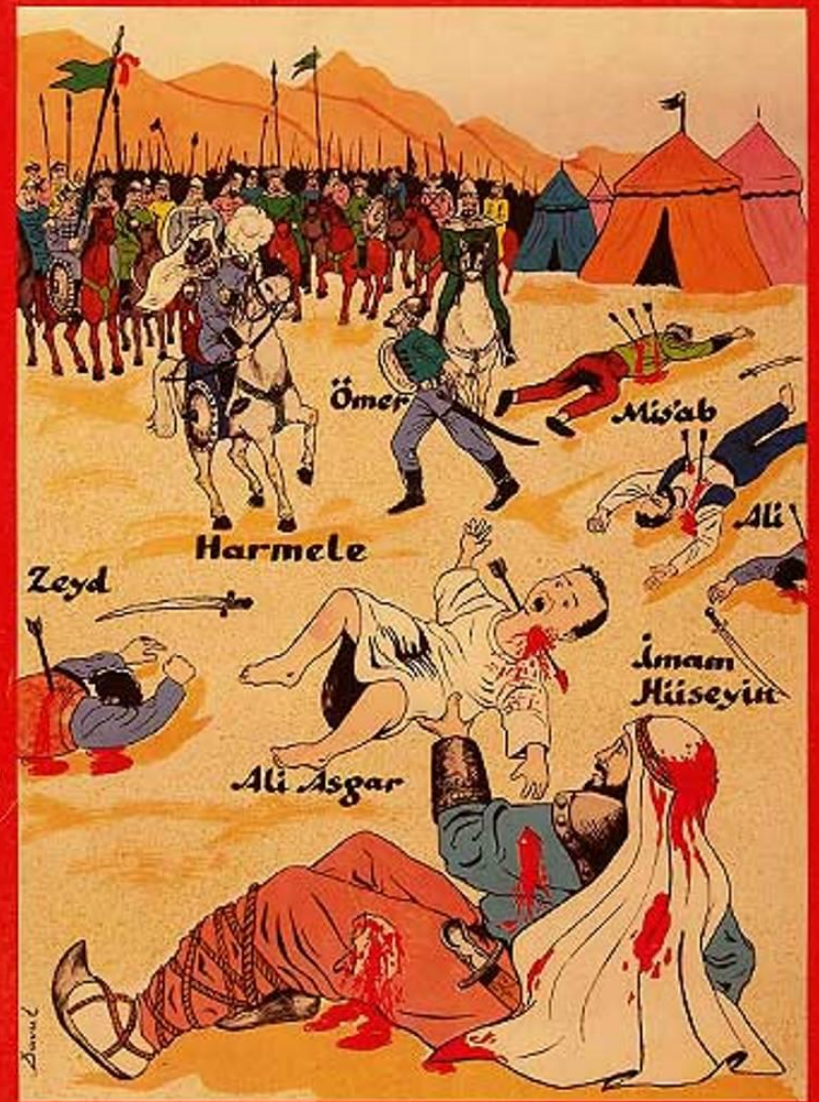

imamhussain.org

Husajnova hrobka – Karbalā' (Irāk), interiér

Místo hlavy imáma Husajna, Umájjovská mešita, Damašek

KARBELA FACIASI

Vizuální reprezentace Husajna

Abū al-Faḍḥl al-ʿAbbās b. ʿAlī,
Husajnův bratr a hrdina bitvy u
Karbalá', jeho ruka (s kterým se
snažil přinést vodu svým bližním)
se stává symbolem ší'itského
islámu

„jā Abā 'l-Faḍhl“ – Ó otče Faḍhlūv
(aḷ-ʿAbbās), ochranný nápis na
kamionech v Irānu a jeho ruka
jako symbol ší'itského islāmu na
minaretu Veliké mešity v Isfahānu

السلام عليكم يا آل بيت النبوة

Hrdinové ší'itů imāmové Husajn a ʿAlī a Abū al-Faḍl al-ʿAbbās

pardeh – tradiční narativní malba („komiks“), vizuální reprezentace šířitských dějin a komunitního ethosu

pardeh-dāri – vyprávěč při své práci

Muharramské vlajky a výzdoba

Husajnīja (speciální
budova pro muharramské
rituály) hadždží Jūsufa,
Jazd (Irán)

Příprava a rozdávaní jídla je součástí muḥarramu, Jazd (Irán)

Výzdoba husajníje, Jazd

„Kopie“ (sahn) část výzdoby husajnije, Jazd

Večerní posezení a rituály v husejniji, Jazd

امام شاهرودی

15

Muharramské pochody:
nachl vyzdoben na
smutečným pochodu a
odložený bez výzdoby, Jazd

Pochód s nachlem, Jazd

Večerní muharramský pochod, Jazd

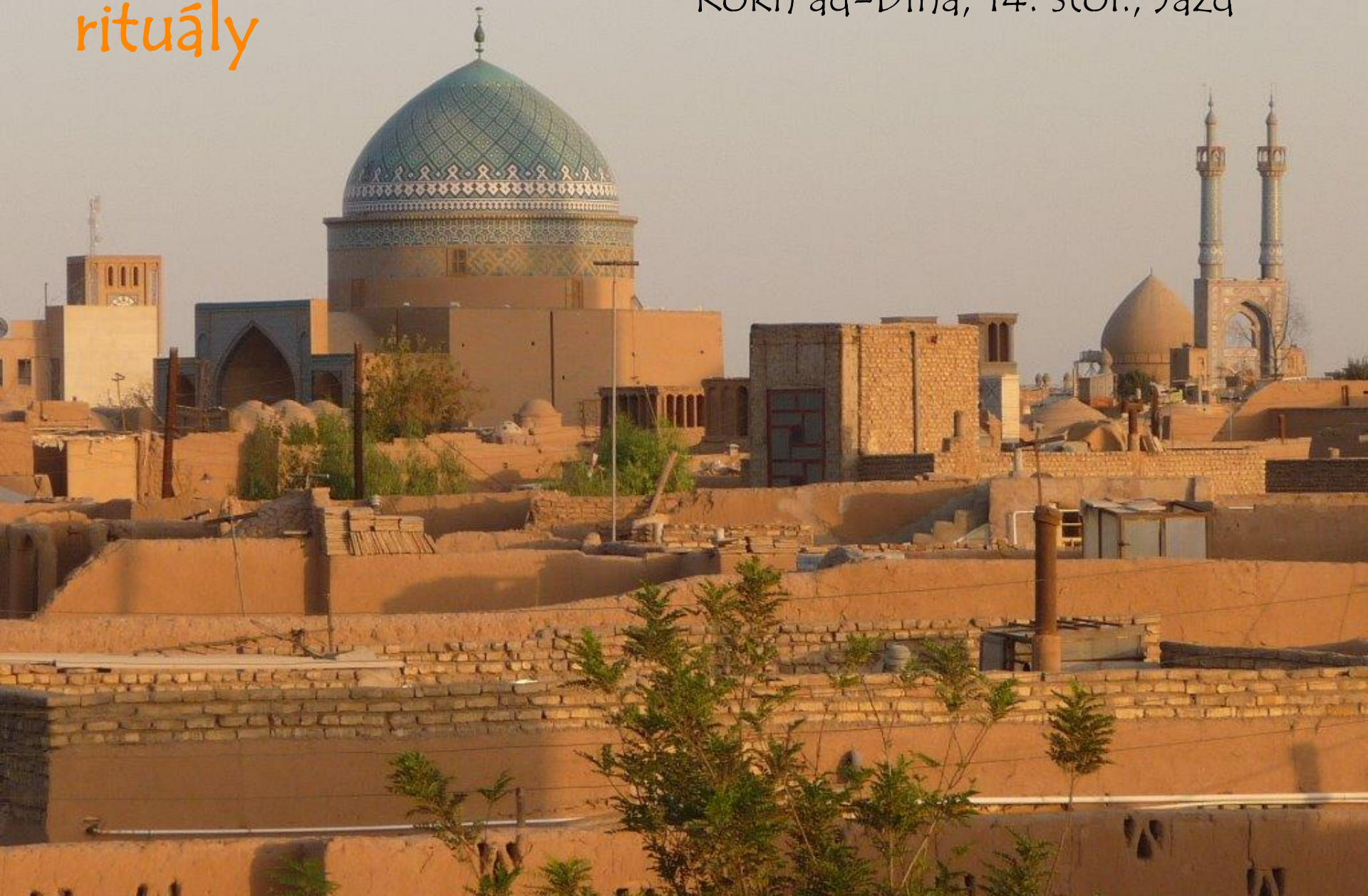
Muharramský pochod, Madīnat as-Sadr, Bagdad

السلام على من احيا النعمة
وليس الاكفار

„Lokální“
rituály

Hrobka emāmzāde sejjeda
Rokn ad-Dīna, 14. stol., Jazd

Hrobka sajjidy Ruqajja b. al-Husajna, dcera imāma Husajna, Damask

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
إِنَّمَا اللَّهُ إِلَهُ الْكَوْكَبَاتِ
وَالْحَرَامِ هَذَا الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ
وَالْمَسْجِدِ الْأَشْرَفِ الْأَقْرَبِ
وَالْمَسْجِدِ الْأَنْبِيَاءِ الْأَكْرَمِ
وَالْمَسْجِدِ الْأَنْبِيَاءِ الْأَكْرَمِ
وَالْمَسْجِدِ الْأَنْبِيَاءِ الْأَكْرَمِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
إِنَّمَا اللَّهُ إِلَهُ الْكَوْكَبَاتِ
وَالْحَرَامِ هَذَا الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ
وَالْمَسْجِدِ الْأَشْرَفِ الْأَقْرَبِ
وَالْمَسْجِدِ الْأَنْبِيَاءِ الْأَكْرَمِ
وَالْمَسْجِدِ الْأَنْبِيَاءِ الْأَكْرَمِ
وَالْمَسْجِدِ الْأَنْبِيَاءِ الْأَكْرَمِ

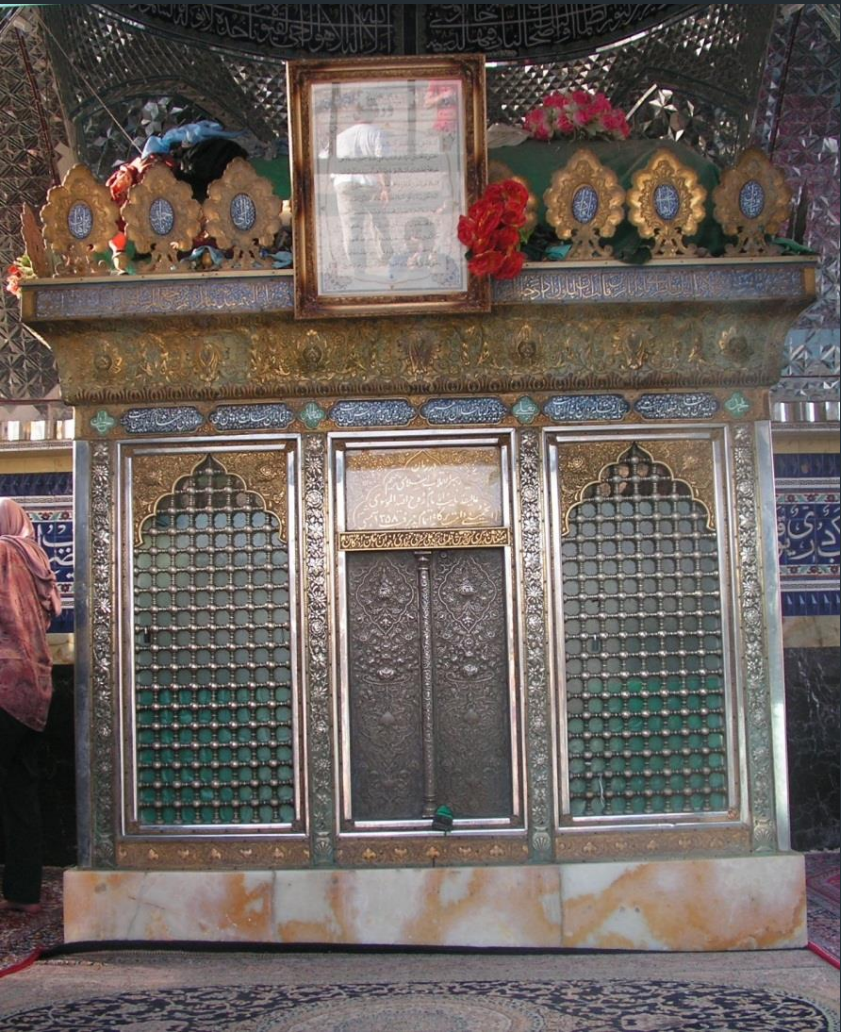

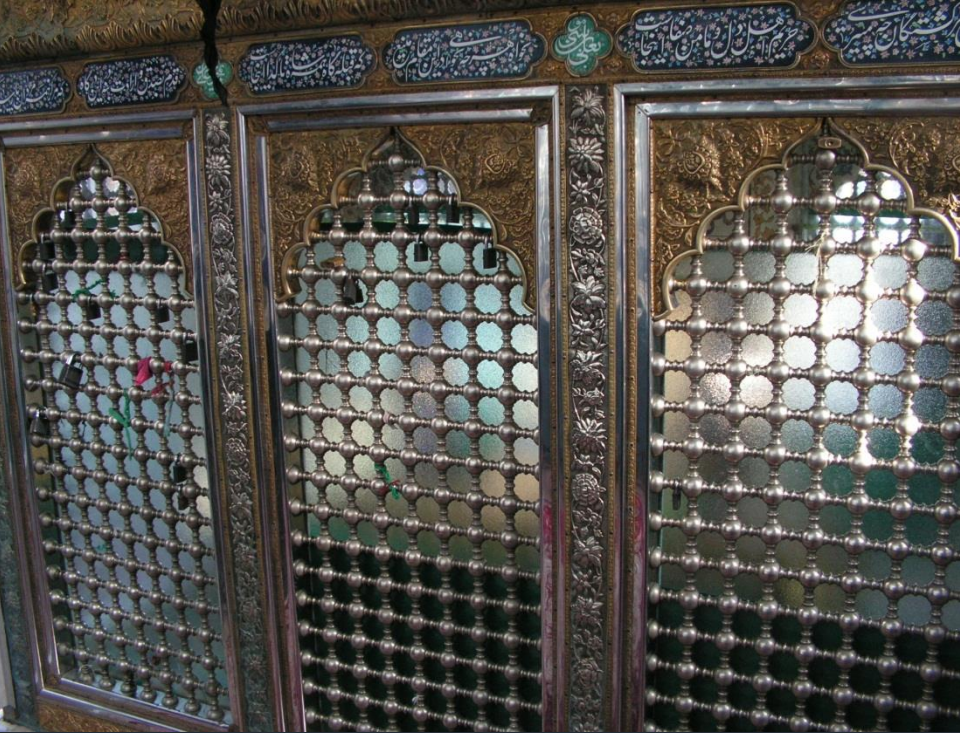
المقاومة الاسلامية في سورية

Aktivisté libanonského hnutí Amal u hrobky a logo Brigād sajjidy Ruqajja, šírcké militantní skupiny

Hrobka „u cesty“
místního anonymního
emāmzāde, Gílān (Irán)

Literatura

- AGHAIE, Kamran Scot (ed.), *The Women of Karbala: Ritual Performance and Symbolic Discourses in Modern Shi'i Islam*, Austin, University of Texas Press, 2005.
- CHELKOWSKI, Peter J. (ed.), *Eternal Performance: Taziyeh and Other Shiite Rituals*, New York, Seagull Books, 2010.
- ČECH, Libor, *Muharramské rituální performance a koncept mučednictví v Íránu*, Pardubice, Univerzita Pardubice, 2010.
- ČECH, Libor, *Írán a kultura mučednictví: od zbožnosti k protestu*, Praha, Academia, 2016.
- MALEKPOUR, Jamshid, *The Islamic Drama: Ta'ziyah*, London, Frank Cass, 2004.
- THURFJELL, David, *Living Shi'ism: Instances of Ritualisation among Islamist Men in Contemporary Iran*, Leiden – Boston, Brill, 2006.

Dokumentární film

- Tamrín-e āchhar /
Dress Rehearsal:
The Brave Hurr's
Ta'zieh

(49 min., 2005)

Nāser Taghvānī

DRESS REHEARSAL: THE BRAVE HURR'S TA'ZIEH

The Ancient Ritual Drama of Iran

"The only original dramatic art of the Islamic world."

—Director Nasser Taghvai

DVD
VIDEO

FACETS
VIDEO